

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/69/2020
Identifikačné číslo spisu: 5717207053
Dátum vydania rozhodnutia: 16.12.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5717207053.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu M. Z.P. Y., bývajúceho v K., L. XXX, proti žalovanému M. M. L., bývajúcemu v K., L. X, o žalobu na obnovu konania, vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 21 C 13/2017, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 26. novembra 2019 sp. zn. 5 Co 156/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Martin (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením zo 17. júna 2019 č. k. 21 C 13/2017 - 337 odmietol žalobu na obnovu konania vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 9 C 45/2009, ktoré bolo dňa 14. apríla 2014 právoplatne ukončené rozsudkom Okresného súdu Martin z 29. mája 2013 č. k. 9 C 45/2009 - 67 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 27. februára 2014 sp. zn. 9 Co 494/2013; žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. V odôvodnení svojho rozhodnutia s poukazom na § 403 ods. 1, 2, § 406, § 407, § 413 ods. 1 písm. a/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“) uviedol, že žalobca sa domáhal obnovy tej časti konania vedeného pod sp. zn. 9 C 45/2009, ktoré bolo právoplatne ukončené rozsudkom Okresného súdu Martin z 29. mája 2013 č. k. 9 C 45/2009 - 67 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 27. februára 2014 sp. zn. 9 Co 494/2013, ktorým bola žalobcovi (v uvedenom konaní v postavení žalovaného) uložená povinnosť zaplatiť žalovanému (v uvedenom konaní v postavení žalobcu) istinu 165.969,59 eur, pričom tieto rozhodnutia nadobudli právoplatnosť 14. apríla 2014 (o úroku z omeškania bolo rozhodnuté až následne ďalšími rozhodnutiami okresného a odvolacieho súdu). Súd prvej inštancie mal z obsahu spisu za preukázané, že žalobca o dôvodoch obnovy konania - navrhovaných svedkoch - vedel už v roku 2012 a 2013 a uplatniť ich mohol najskôr nasledujúci deň po tom, čo napadnutý rozsudok nadobudol právoplatnosť, teda 15. apríla 2014. Súd prvej inštancie konštatoval, že zákonná subjektívna trojmesačná lehota na podanie tejto žaloby uplynula tri mesiace po tom, čo napadnutý rozsudok nadobudol právoplatnosť, a to 15. júla 2014. Preto súd prvej inštancie uzavrel, že žaloba na obnovu konania, ktorá bola žalobcom podaná na tunajšom súde až 18. apríla 2017,

bola podaná po uplynutí zákonnej subjektívnej trojmesačnej lehoty, a teda oneskorene. Zároveň súd prvej inštancie konštatoval aj zmeškanie zákonnej objektívnej trojročnej lehoty počítanej od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 v spojení s § 262 C.s.p.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu uznesením z 26. novembra 2019 sp. zn. 5 Co 156/2019 napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1,2 C.s.p. potvrdil; rozhodol tiež o náhrade trov odvolacieho konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa v plnom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie a zdôraznil, že uplynutím subjektívnej (aj objektívnej) prekluzívnej lehoty došlo k zániku práva žalobcu na podanie žaloby na obnovu konania. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 a § 262 C.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, pri podaní ktorého nebol zastúpený advokátom a ktoré bolo spísané samotným žalobcom.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) predovšetkým skúmal, či sú splnené podmienky podľa § 429 C.s.p.

5. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá C.s.p.) dovolací súd uvádza, že dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom (viď § 429 ods. 1 veta prvá C.s.p.). Podľa § 429 ods. 2 C.s.p. povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

6. Z citovaných ustanovení vyplýva, že právna úprava civilného sporového konania, vyžaduje, aby bol dovolateľ (okrem prípadov, na ktoré sa vzťahuje § 429 ods. 2 C.s.p.) v dovolacom konaní obligatórne zastúpený advokátom a aby podané dovolanie bolo advokátom spísané. Požiadavka povinného právneho zastúpenia sa vzťahuje už na fázu podania dovolania. Ak dovolateľ splnomocní advokáta až po podaní dovolania (a uplynutí zákonnej lehoty na jeho podanie), podmienka povinného právneho zastúpenia splnená nie je.

7. Podľa § 436 ods. 1 C.s.p. ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ nebol riadne o povinnosti podľa § 429 poučený v odvolacom konaní, súd prvej inštancie vyzve dovolateľa na odstránenie vád a poučí ho o následkoch neodstránenia vád dovolania. Súd prvej inštancie v zmysle § 436 ods. 1 C.s.p. prihliada na existenciu vady dovolania spočívajúcej v nedostatku zastúpenia dovolateľa advokátom len v prípade absencie (alebo nedostatočného) poučenia dovolateľa odvolacím súdom.

8. V danom prípade odvolací súd v zmysle § 393 ods. 1 C.s.p. v napadnutom rozhodnutí žalobcu riadne poučil podľa § 428 C.s.p. o náležitostiach dovolania a aj o povinnom zastúpení dovolateľa advokátom a o nutnosti spísania dovolania a ďalších podaní dovolateľa týmto kvalifikovaným zástupcom.

9. Podľa § 125 ods. 1 C.s.p., podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe.

10. Podľa § 127 ods. 1 C.s.p., ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie, a/ ktorému súdu je určené, b/ kto ho robí, c/ ktorej veci sa týka, d/ čo sa ním sleduje a e/ podpis.

11. Podľa ustanovenia § 23 ods. 1 písm. a/ zákona č. 305/2013 Z.z. o elektronickej podobe výkonu

pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente), ďalej len „zákon o e-Governmente“, osoba, ktorá nie je orgánom verejnej moci, vykoná autorizáciu elektronického podania, ak sa podľa zákona podáva v elektronickej podobe a zákon neustanovuje iný spôsob autorizácie alebo ak je podľa osobitného predpisu náležitou podania vlastnoručný podpis 1. kvalifikovaným elektronickým podpisom alebo kvalifikovanou elektronickej pečatou, 2. použitím na to určenej funkcie informačného systému prístupového miesta a po úspešnej autentifikácii osoby, ktorá autorizáciu vykonáva, zodpovedajúcej najmenej úrovni zabezpečenia „pokročilá“ podľa osobitného predpisu, ak sa zabezpečí uvedenie tejto osoby ako odosielateľa elektronickej správy, nemennosť obsahu autorizovaného dokumentu do momentu uloženia v elektronickej schránke adresáta, spojenie autorizovaného dokumentu s identifikátorom osoby odosielateľa a zachovanie väzby medzi nimi, ak to osobitný predpis nezakazuje alebo 3. uznaným spôsobom autorizácie, ak to osobitný predpis nezakazuje.

12. V prejednávanej veci z obsahu spisu vyplýva, že dovolaním napadnuté rozhodnutie, t.j. uznesenie odvolacieho súdu z 26. novembra 2019 sp. zn. 5 Co 156/2019, bolo doručené žalobcovi prostredníctvom jeho zástupcu 23. januára 2020 (doručenka č. I. 432 spisu). Dovolanie žalobcu z 20. marca 2020 bolo podané súdu prvej inštancie v elektronickej podobe s autorizáciou podľa osobitného predpisu (zákon o e-Governmente) 22. marca 2020 prostredníctvom portálu slovensko.sk (ďalej aj „ÚPVS“) s tým, že podľa pripojených výsledkov overenia kvalifikovaného elektronického podpisu (ďalej aj „KEP“) bolo elektronické podanie (dovolanie aj jeho prílohy) autorizované kvalifikovaným elektronickým podpisom žalobcu (č. I. 487 a 488 spisu). Prílohou tohto dovolania je v elektronickej podobe aj plnomocenstvo na zastupovanie žalobcu vo veci podania dovolania z 20. marca 2020 (č. I. 485 spisu), ktoré (podľa obsahu) malo byť udelené Advokátskej kancelárii Gallo s.r.o., avšak z uvedeného splnomocnenia nevyplýva, že by bolo prijaté menovanou advokátskou kanceláriou, resp. advokátom oprávneným za túto kanceláriu konať, nakoľko nie je predpokladaným splnomocnencom (advokátom) autorizované (podpísané) spôsobom predpokladaným ustanovením § 23 v spojení s § 35 ods. 3 písm. a/ zákona o e-Governmente.

13. Zmyslom a účelom autorizácie elektronickej uskutočneného podania vo veci samej (ktorým je v zmysle § 123 ods. 2 C.s.p. aj dovolanie) je záruka identifikácie strany sporu a autenticity podania. Autorizácia podania vo veci samej, uskutočneného v elektronickej podobe, nahrádza podpis konajúcej osoby a slúži na identifikáciu osoby, ktorá predmetné podanie vo veci samej spísala a podpísala. Za osobu, ktorá podanie vo veci samej spísala a podpísala, treba považovať tú osobu, ktorej v zmysle overenia patrí kvalifikovaný elektronický podpis alebo kvalifikovaná elektronickej pečať. Pri posúdení (ne)spĺnenia zákonnej podmienky vyžadovanej v § 429 ods. 1 C.s.p. dovolacím súdom - v prípade elektronickej podoby dovolania - je rozhodujúce, ktorej osobe patrí KEP použitý na autorizáciu podaného dovolania (viď uznesenie najvyššieho súdu zo 14. októbra 2020 sp. zn. I Obdo 22/2020). V posudzovanom spore je touto osobou nepochybne žalobca, ktorý dovolanie autorizoval a z uvedeného teda vyplýva, že dovolanie dovolateľa nielen, že nebolo spísané advokátom, ale dovolateľ ani nebol zastúpený advokátom pri jeho podaní. Následne dovolateľ z vlastnej iniciatívy predložil dňa 14. mája 2020 splnomocnenie pre svoje zastupovanie v dovolacom konaní udelené Advokátskej kancelárii JUDr. Kuric, s.r.o. z 11. mája 2020, teda po zjavnom uplynutí lehoty na podanie dovolania, ktorá uplynula 23. marca 2020 (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

14. Spísanie dovolania advokátom je obligatórnou podmienkou dovolacieho konania, ktorá musí byť splnená už pri podaní dovolania; jej nedostatok musí byť odstránený do uplynutia zákonnej lehoty na podanie dovolania. To neplatí, ak dovolateľ nebol riadne poučený odvolacím súdom (viď uznesenie najvyššieho súdu z 18. decembra 2019 sp. zn. 4Cdo/190/2019, R 39/2020). I napriek náležitému poučeniu zo strany odvolacieho súdu je z obsahu spisu zrejmé, že dovolanie nebolo spísané advokátom, pričom dovolateľ nepreukázal v lehote do uplynutia zákonnej lehoty na podanie dovolania zastúpenie advokátom v dovolacom konaní a ani nepreukázal zodpovedajúce právnické vzdelanie (§ 429 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 468 C.s.p.).

15. Záverom dovolací súd uvádza, že obdobný právny názor na vec zaujal tiež v rozhodnutiach sp. zn. 4 Cdo 10/2018 a 4 Cdo 160/2017. Tento záver bol vyhodnotený ako ústavne konformný a udržateľný aj

Ústavným súdom Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. IV. ÚS 489/2018, publikovanom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 79/2018, v ktorom ústavný súd vyslovil, že ak obligatórnou náležitosťou dovolania je podľa druhej vety § 429 ods. 1 C.s.p. jeho spísanie advokátom, je potom logické, že nedostatok tejto podmienky možno odstrániť len v lehote na podanie dovolania, keďže ide o podmienku, ktorá musí byť splnená už pri jeho podaní. Je preto na dovolateľovi, aby v súlade so zásadou „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. „bdelým patrí právo“, predložil v zákonom stanovenej lehote také dovolanie, ktoré bude spĺňať všetky zákonom ustanovené náležitosti.

16. So zreteľom na to, že v posudzovanej veci nie je splnená osobitná podmienka dovolacieho konania vyplývajúca z § 429 ods. 1 C.s.p., pričom nejde o žiaden z prípadov uvedených v § 429 ods. 2 C.s.p., najvyšší súd odmietol dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. e/ C.s.p. pre nesplnenie podmienok dovolacieho konania bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia. Následkom nesplnenia tejto osobitnej podmienky dovolacieho konania je nemožnosť uskutočnenia meritórneho dovolacieho prieskumu, nakoľko prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútny, ale je obmedzený citovaným zákonným ustanovením sledujúcim legitímny cieľ, ktorým je podanie iba kvalifikovaných podaní (dovolaní) na najvyšší súd ako mimoriadnu opravnú inštanciu.

17. Žalovaný bol v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešný (§ 255 ods. 1 C.s.p.), trovy dovolacieho konania mu však najvyšší súd nepriznal, nakoľko mu žiadne preukázateľné nevznikli (viď R 72/2018).

18. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.